

alzheimer
nederland

Wat moet ik regelen?

-
-
-

Dementie brengt veel problemen met zich mee. Niet alleen is de verzorging van iemand met dementie zwaar. Er kunnen ook juridische en financiële problemen bij komen kijken. Zorg dat u het tijdig en goed regelt.

- CIZ
- Wmo
- Vertegenwoordiging
- Onderbewindstelling
- Mentorschap
- Curatele
- Wettelijke aansprakelijkheid
- Autorijden

Bij dementie gaat het verstandelijk functioneren achteruit. Daardoor gaan naast het geheugen ook vaardigheden als rekenen, lezen en omgaan met geld verloren. Een ander gevolg van dementie is dat iemand situaties niet meer goed kan overzien en beoordelen. Het nemen van beslissingen en opkomen voor de eigen belangen wordt dan moeilijker.

Regel het goed

Door dementie raken mensen op een gegeven moment wilsonbekwaam. Dit betekent dat zij in bepaalde situaties de gevolgen van hun

handelen of beslissingen niet meer kunnen overzien. Daarom is het van belang tijdig te praten over het regelen van zaken. Zoals wie te zijner tijd de belangen van de persoon met dementie kan vertegenwoordigen. Maar ook door een codicil en eventueel een ondertekende wilsverklaring op te stellen. Dit kan worden vastgelegd in bijvoorbeeld een levenstestament. Lees meer over vertegenwoordiging.

Zorg

Indien u verpleging of hulp nodig heeft bij dementie krijgt u te maken met AWBZ-zorg. Om deze zorg te krijgen is een indicatie van het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) nodig. Daarnaast kunt u bij het Wmo loket van uw gemeente terecht voor ondersteuning thuis bij aanpassingen in huis, maaltijdservice of bijvoorbeeld een rolstoel. Lees meer over het CIZ of de Wmo.

Autorijden

In principe is het met een diagnose dementie verboden auto te rijden. Sinds begin januari 2010 echter mogen mensen die de diagnose zeer lichte of lichte dementie hebben na goedkeuring door het CBR auto blijven rijden. Lees meer over de voorwaarden en tips hoe hiermee om te gaan.

CIZ

Heeft u zorg nodig? AWBZ-zorg is zorg die wordt betaald via de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Om deze zorg te krijgen heeft u een indicatie nodig. Dit is een besluit waarin staat welke zorg u nodig heeft en hoeveel. U krijgt deze indicatie van het CIZ, het Centrum Indicatiestelling Zorg.

Indien u verpleging of hulp nodig heeft bij (langdurige) ziekte, handicap of ouderdom, krijgt u te maken met AWBZ-zorg. Er worden 5 soorten zorg onderscheiden:

- Persoonlijke verzorging: zoals hulp bij het douchen, aankleden, scheren, het innemen van medicijnen en naar het toilet gaan
- Verpleging: medische hulp, zoals wondverzorging en injecties, of hulp bij zelf leren injecteren
- Begeleiding: hulp bij het organiseren van praktische zaken in uw dagelijks leven
- Verblijf in een instelling: zoals in een verpleeg- of verzorgingshuis
- Behandeling: het herstel of de verbetering van een aandoening (bijvoorbeeld opnieuw leren lopen na een hersenbloeding), of de verbetering van vaardigheden of gedrag (bijvoorbeeld leren omgaan met woedeaanvallen)

Voor meer informatie over AWBZ-zorg en het CIZ kunt u terecht op www.ciz.nl.

Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zelfstandig kan blijven wonen. Het gaat zowel om mensen met dementie, als om vrijwilligers en mantelzorgers. De Wmo wordt uitgevoerd door de gemeente.

De gemeente bepaalt of u ondersteuning krijgt en welke vormen van ondersteuning u nodig heeft. U kunt hiervoor terecht bij het Wmo-loket in uw gemeente. Het gaat bijvoorbeeld om:

- aanpassingen in de woning zoals een traplift of een verhoogd toilet;
- vervoersvoorzieningen in de regio voor mensen die slecht ter been zijn en niet met het openbaar vervoer kunnen reizen, zoals de taxibus, een taxikostenvergoeding of een scootmobiel;
- ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers;
- hulp bij het opvoeden van kinderen;
- rolstoel;
- maaltijdservice;
- thuiszorg, zoals opruimen, schoonmaken en ramen zemen.

Ondersteuning

Indien u in aanmerking komt voor hulp uit de Wmo, zijn er twee mogelijkheden om de ondersteuning te regelen:

U kunt kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb). Een pgb is een bedrag waarmee u zelf de ondersteuning kunt inkopen bij wie u maar wilt.

U kunt er ook voor kiezen om het regelwerk aan de gemeente over te laten. De gemeente bepaalt dan bijvoorbeeld wat voor soort rolstoel u krijgt, of wie u gaat helpen in de huishouding. Dat heet: 'in natura'.

Met uw pgb voor hulp bij het huishouden kunt u bijvoorbeeld iemand inhuren die u helpt in het huishouden. Dat kan een professionele kracht zijn, maar ook een kennis of familie die u vaak helpt. Met een pgb kunt u ook een andere rolstoel of scootmobiel kopen dan degene die in het standaardpakket van de gemeente zit.

Vertegenwoordiging

Iemand met dementie verliest steeds meer de grip op de wereld. Daarom is het van belang tijdig na te denken over het behartigen van de belangen van de persoon met dementie. Praat hierover en regel dit op tijd.

Wilsbekwaamheid

Door dementie raakt iemand op een gegeven moment wilsbekwaam. Dit betekent dat hij in bepaalde situaties de gevolgen van zijn handelen of beslissingen niet meer kan overzien. Maar wat is er nodig wanneer iemand dit niet meer kan? Zorg dat er op tijd over gesproken wordt.

- Bespreek het met elkaar in een gesprek. Wie moeten er op de hoogte zijn? Nodig deze mensen uit bij het gesprek.
- Bespreek de drie hoofdonderwerpen: welzijn, gezondheid en financiën.

Leg het vast

Er kunnen problematische situaties ontstaan als het beheer over geld en goederen niet is geregeld. Voorkom met elkaar familietwisten door de zaken op tijd te regelen via:

- Machtigingen; wijs als rekeninghouder een gemachtigde aan bij de bank.
- Codicil; daarin staat wie o.a. meubels, sieraden en kleding krijgen na uw overlijden. Maar ook hoe de uitvaart eruit moet zien. Geldbedragen kunnen niet via een codicil toegewezen worden.
- Volmacht; Dit is een schriftelijke verklaring waarmee een ander bepaalde (rechts) handelingen voor u mag uitvoeren. Als iemand door dementie achteruit gaat, kan iemand anders via een volmacht de zaken behartigen. Een volmacht kunt u via de notaris of onderhands regelen. Geeft u een volmacht, dan behoudt u wel zelf het recht om de handelingen te verrichten waarvoor u volmacht hebt gegeven.
- Levenstestament; Laat al deze bovenstaande zaken door de notaris

in een Levenstestament vastleggen. Daarin staan uw wensen over onder meer financiën, schenkingen, medische handelingen, wie uw belangen behartigt als u dit zelf niet meer kunt, benoemingen van mentor of bewindvoerder of praktische zaken na overlijden. Lees meer op www.hetlevenstestament.nl.

- Testament; daarin staat wat na iemands dood met de nalatenschap moet gebeuren.

Vertegenwoordiging bij medische beslissingen

Hiervoor hoeft formeel niets geregeld te worden wanneer er een partner of naast familielid is. Als deze er niet zijn, of als er onenigheid in de familie is, kan door de kantonrechter een mentor worden aangesteld. Deze is dan de wettelijk vertegenwoordiger.

- Schriftelijke wilsverklaring; Noteer tijdig uw wensen rond medische ingrepen in een schriftelijke wilsverklaring. Andere benamingen hiervoor zijn zorgverklaring, behandelverbod, comaverklaring, crisiskaart, codicil. Voor euthanasie, reanimatie en donorschap bestaan specifieke wilsverklaringen.

Vertegenwoordiging

Het is verstandig tijdig op papier vast te leggen wie de persoon met dementie kan vertegenwoordigen en welke wensen er zijn ten aanzien van het levenseinde. Indien dit niet is vastgelegd ligt de vertegenwoordiging bij de partner. Als deze er niet (toe in staat) is, is de wettelijk vertegenwoordiger een ouder, kind of broer/zus. De vertegenwoordiger dient beslissingen te nemen die in het belang van de persoon met dementie zijn. Wanneer iemand niet meer wilsbekwaam is, of wanneer er een huis verkocht moet worden en iemand geen gelijkende handtekening meer kan zetten is een beschermingsbewind noodzakelijk. Dit stelt de kantonrechter in. Ook kan de kantonrechter mentorschap (zorg en welzijn) en curatele (zowel zorg en welzijn als financieel-rechtelijke zaken) instellen.

Lees de brochure Rechtsbescherming bij dementie voor meer informatie over bovenstaande onderwerpen.

Meer informatie:

www.hetlevenstestament.nl

www.notaris.nl

Onderbewindstelling

Het beschermen van de belangen van de persoon met dementie op het gebied van financiën en vermogen is mogelijk door onderbewindstelling.

Bij een onderbewindstelling, ofwel een beschermingsbewind, is er een vertegenwoordiger (bewindvoerder) die de financiële zaken voor de persoon met dementie regelt en het (toekomstige) vermogen beheert. Redenen voor een onderbewindstelling zijn vaak:

- opname in een verpleeghuis;
- het niet meer kunnen zetten van een gelijkende handtekening;
- de verkoop van het huis;
- een erfenis die ter beschikking van de dementerende is gekomen.

Deze acties mogen niet uitgevoerd worden via een volmacht. Als de zaken tijdig worden geregeld kan de persoon met dementie zelf aangeven wie de aangewezen persoon is of personen zijn aan wie hij zijn belangen het meeste toevertrouwt. Aankopen door de persoon die onder bewind staat, kunnen echter niet zonder meer ongedaan gemaakt worden door de bewindvoerder.

De bewindvoerder

Iedere meerderjarige, bijvoorbeeld de partner of een familielid van iemand met dementie, kan bewindvoerder zijn. Het is ook mogelijk met twee personen het bewind te voeren. Ook een rechtspersoon, zoals een bureau voor bewindvoering, kan tot bewindvoerder worden benoemd.

Taken van de bewindvoerder

De bewindvoerder behartigt belangen over goederen, bezittingen en financiën van de betrokkene. Binnen enkele weken na de benoeming stuurt de bewindvoerder een overzicht van de goederen en financiën plus bankrekeningen die onder het bewind vallen naar de kantonrechter. Ook houdt hij de boekhouding bij. Als de persoon met dementie geen eigen rekening heeft, dan opent de bewindvoerder die, zodat daar de inkomsten en uitgaven over kunnen lopen. Daarnaast moet er jaarlijks verantwoording worden afgelegd aan de kantonrechter. Daar waar het gaat om een partner, zal indien men gehuwd is in gemeenschap van goederen ook het deel van de niet dementerende onder het bewind komen. Er kan wel worden verzocht aan de kantonrechter om dit deel niet onder het bewind te stellen.

Hoe wordt u bewindvoerder?

De aanvraag voor onderbewindstelling dient de betrokkene, diens partner of naaste familie in bij de kantonrechter in de regio waar de persoon met dementie woont. Bij de aanvraag geeft u aan dat u, eventueel samen met iemand anders, bewindvoerder van deze persoon wilt worden. U kunt ook aangeven dat u voorkeur hebt voor een professionele bewindvoerder. De kantonrechter toetst de aanvraag tijdens een onderhoud met de persoon met dementie en benoemt de bewindvoerder. Op www.rijksoverheid.nl vindt u meer informatie en een verwijzing naar formulieren voor het aanvragen van onderbewindstelling.

Vergoeding

De bewindvoerder kan een vergoeding krijgen voor de gemaakte kosten en een beloning voor de werkzaamheden. De kantonrechter bepaalt de hoogte van de vergoeding.

Mentorschap

Bij mentorschap is er een vertegenwoordiger die samen met of voor de persoon met dementie beslissingen neemt op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding.

Als iemand niet meer voor zijn eigen belangen betreffende de nodige zorg kan opkomen, kan de kantonrechter een vertegenwoordiger benoemen (curator of mentor). Bij mentorschap gaat het niet over geld of goederen. De mentor neemt, zoveel mogelijk in overleg met de betrokkene, beslissingen op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding.

Indien geen vertegenwoordiger is benoemd, kunnen respectievelijk een schriftelijk gemachtigde, partner, ouder, kind, broer of zus als vertegenwoordiger optreden. Familieleden hoeven geen beschermingsmaatregel zoals curatele of mentorschap aan te vragen, tenzij het door bijvoorbeeld onenigheid in de familie verstandiger is dit wel bij de kantonrechter te regelen.

De mentor

Iedere meerderjarige, bijvoorbeeld de partner of een familielid, kan mentor zijn. Het is ook mogelijk het mentorschap met twee personen uit te voeren. Daarnaast kan een vrijwillige mentor via een regionale Stichting Mentorschap of een professionele mentor worden benoemd.

Taken van de mentor

De mentor behartigt de belangen van de betrokkene op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. Hij voert gesprekken met de hulpverleners en maakt afspraken namens de betrokkene als deze dat zelf niet meer kan. Zoveel mogelijk betreft hij de persoon met dementie bij de beslissingen. Om in de geest van de betrokkene te kunnen handelen, is het belangrijk dat hij hem goed kent of leert kennen.

Hoe wordt u mentor?

De aanvraag voor mentorschap kan de betrokkene zelf, diens partner, naaste familie, bewindvoerder, curator of de instelling waar de betrokkene woont, indienen bij de kantonrechter. Ook voor iemand met dementie die (nog) thuis woont, kan een mentor worden benoemd. De kantonrechter benoemt de mentor. Op www.rijksoverheid.nl vindt u meer informatie en een verwijzing naar formulieren voor het aanvragen van mentorschap.

Vergoeding

De mentor kan een vergoeding krijgen voor de gemaakte kosten en een beloning voor de werkzaamheden. De kantonrechter bepaalt de hoogte van de vergoeding.

Curatele

Bij curatele is er een vertegenwoordiger (curator) die samen met of voor iemand met dementie beslissingen neemt, zowel op financieel als niet-financieel gebied.

Curatele is de meest ingrijpende beschermingsmaatregel en heeft betrekking op de belangen van iemand met dementie op financieel én niet-financieel gebied. Met een curatele kan een aankoop achteraf ongedaan gemaakt worden. Iemand die onder curatele is gesteld, mag geen enkele rechtshandeling meer verrichten zonder toestemming van de curator.

De curator

Iedere meerderjarige, bijvoorbeeld de partner of een familielid, kan curator zijn. Daarnaast kan ook een professionele curator worden ingeschakeld. Een rechtspersoon, bijvoorbeeld een accountantskantoor, kan geen curator zijn.

De taken van de curator

Een curator heeft op niet-financieel gebied dezelfde taken als de mentor. De taken op financieel gebied gaan verder dan bewindvoering. De persoon die onder curatele is gesteld, is met deze maatregel handelings-

onbekwaam geworden en kan zonder toestemming van de curator en soms die van de kantonrechter geen overeenkomsten aangaan. De curator stuurt binnen enkele weken na de uitspraak van de kantonrechter een overzicht van de goederen die onder de curatele vallen naar de kantonrechter. Ook houdt hij de boekhouding bij. Als de betrokkene geen eigen rekening heeft dan opent de curator die, zodat daar de inkomsten en uitgaven over kunnen lopen. Jaarlijks moet er verantwoording worden afgelegd aan de kantonrechter.

Hoe wordt u curator?

De aanvraag voor curatele dient de betrokkene zelf, diens partner, naaste familie of officier van justitie in bij de kantonrechter. U kunt daarbij aangeven dat u, eventueel samen met iemand anders, curator van deze persoon wilt worden. U kunt ook aangeven dat u voorkeur hebt voor een professionele curator. De kantonrechter benoemt de curator. Op www.rijksoverheid.nl vindt u meer informatie en een verwijzing naar formulieren voor het aanvragen van curatele.

Vergoeding

De curator kan een vergoeding krijgen voor de gemaakte kosten en een beloning voor de werkzaamheden. De hoogte van de beloning is in beginsel 5% van de netto-opbrengst van het vermogen. In de praktijk wordt vaak een standaardvergoeding gehanteerd.

Wettelijke aansprakelijkheid

Als iemand met dementie onbedoeld schade toebrengt aan (dingen van) anderen, zal zijn aansprakelijkheidsverzekering deze in de regel gewoon vergoeden. Kijk voor de zekerheid de polis na op vergoeding van schade die is toegebracht door mensen met dementie.

Schade met de auto

Anders is het met de autoverzekering. Mensen die de diagnose zeer lichte of lichte dementie hebben, mogen soms nog auto blijven rijden. Een voorwaarde is dat zij een rijtest bij het

Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) goed doorstaan. Iemand die een rijbewijs heeft en wil houden, moet de diagnose dementie aan het CBR doorgeven. Er gaat enige tijd overheen voordat hij wordt uitgenodigd om de rijtest af te leggen. Lees meer over autorijden.

Zolang het CBR geen uitspraak heeft gedaan over de rijgeschiktheid, bestuurt iemand met een beginnende dementie op eigen verantwoording een motorrijtuig. Bij ongelukken kan en mag de verzekeraar weigeren uit te keren als na onderzoek blijkt dat de bestuurder niet aan de eisen van de 'Regeling eisen geschiktheid 2000' voldoet. Ook kan hij persoonlijk aansprakelijk worden gesteld.

Schade aan de auto

Hebt u een cascoverzekering, dan gaan verzekeraars er bij schade uit van het antwoord op de vraag of er een geldig rijbewijs is. Is dat het geval dan wordt de schadevergoeding gewoon betaald.

Alleen in het geval dat de ziekte zo ernstig is, dat een bestuurder niet naar behoren een voertuig kan besturen, kan een casco uitkering worden geweigerd. Veel kleine schaden worden overigens snel en zonder veel onderzoek afgehandeld.

Schade met bromfiets of brommobiel

Verzekeraars keren gewoon uit als iemand een rijbewijs heeft. Ze gaan ervan uit dat iemand bevoegd is om te rijden. Uitkering kan echter worden geweigerd als ze erachter komen hoe de medische status is. Zij adviseren de diagnose wel kenbaar te maken bij de verzekering.

Na opname

De meeste verpleeghuizen hebben een collectieve aansprakelijkheidsverzekering waar bewoners tegen betaling gebruik van kunnen maken. Deze verzekering geldt ook als een

bewoner met toestemming naar buiten gaat of bijvoorbeeld meegaat met familie.

Bij een meerdaagse opname in het ziekenhuis geldt die aansprakelijkheidsverzekering echter niet meer. Als een patiënt met dementie eigendommen van het ziekenhuis per ongeluk beschadigt, dan is het daarvoor verzekerd. Maar zou hij onbedoeld schade toebrengen aan bezittingen van bijvoorbeeld andere patiënten, dan kan hij in principe aansprakelijk worden gesteld. Meestal zal het ziekenhuis die schade vergoeden, maar eigenlijk moeten mensen die alleen binnen hun eigen instelling verzekerd zijn voor een meerdaags verblijf buiten die instelling wel een WA-verzekering afsluiten. Via internet kan de familie dit eenvoudig regelen.